

Posudek školitele na diplomovou práci Terezy Kožíškové
Zvířata v bengálských idiomech

Animals in Bengali Idioms

UK FF, ÚJCA, Praha 2010, 92 stran

Ve své práci se diplomantka zaměřuje na klasifikaci a vysvětlování bengálských idiomatických spojení, která jsou založena na pojmenovacích jednotkách 13 zvířat. Pracuje s jazykovým materiálem, který čerpá z šesti bengálských frazeologických slovníků a antologií přísloví a rčení.

Své pojednání rozdělila do čtyř kapitol. Po úvodní kapitole, o záměru a postupech v deskripci (kap.1, s. 6-7), se zabývá obecnou charakterizací idiomatiky a frazeologie (kap. 2, s. 8-13). Tu se opírá hlavně o teoretické výklady lingvistů (František Čermák, George Lakoff a Mark Johnson, Eva Mrhačová aj.). Je chvályhodné, že diplomantka při vysvětlování idiomatiky vychází ze své mateřštiny – češtiny a že si všímá častý výskyt rýmování v bengálských rčenicích a příslovích (s. 10-11), který dokladuje několika příklady.

Diplomantka dobře koncipovala svou práci. V pátrání po původu zvířecí idiomatiky (kap. 3) vychází z širšího – mytologického, kulturního a literárního zázemí, kde v bajkách a jiných lidových příbězích nachází charakterové vlastnosti zvířat, které jsou ve většině případů ustálené. Vychází z předpokladu, že tyto charakterové vlastnosti figurují v četných metaforách a v přirovnáních s jednotlivými lidskými vlastnostmi.

Ústředním bodem této práce je kap. 4 (s. 19-83), ve které se pojednává o idiomech se zooapelativem jako bázovým slovem. Diplomantka korpus nakupených idiomů (rčení a přísloví) roztřídila podle jednotlivých zvířat – celkem 13. O každém jednotlivém zvířeti podává též popis jeho roli v hinduistické tradici a různá synonymní pojmenování v bengálštině. Idiomy jsou dále tříděny podle jednotlivých charakterových vlastností každého jednotlivého zvířete. Každý idiom je označen pořadovým číslem a je uveden a) v bengálštině, a to v transliteraci latinkou, b) v doslovném překladu do češtiny a c) je přetlumočen, tj. vysvětlen nebo porovnán s českým idiomem/rčením.

Tento metodologický postup považujeme za velmi správný. Jedině tak je možné přiblížit idiomatiku cizího jazyka.

Jsou chvályhodné též poznámky o překladu bengálských idiomů do češtiny, kterým diplomantka věnuje celý oddíl 5 (str. 84-87).

Takto se toto pojednání stává velmi přehledným a uceleným.

Téma zvířat v idiomech nebylo dosud systematicky zpracováno v bengálské lingvistice a tím je i větší přínos Terezy Kožíškové, že se pokouší o výklad těchto nesmírně obtížných jevů v bengálštině. Analýza každého jednotlivého idiomu by mohla být daleko hlubší po lingvistické (formální) a sémantické stránce.

Práce je kompaktní, přehledná a čtivá. Postup získávání jazykového materiálu a popisu je dobrý a zcela odpovídající požadavkům.

Diplomovou práci Terezy Kožíškové shledávám jako velmi zdařilou a přínosnou. Hodnotím ji jako výbornou.